

Lepitan 1. Surat Permohonan Izin Penelitian

KEMENTERIAN PENDIDIKAN, KEBUDAYAAN, RISET DAN TEKNOLOGI
UNIVERSITAS PENDIDIKAN GANESHA
FAKULTAS BAHASA DAN SENI

Jalan A.Yani No. 67 Singaraja Bali Kode Pos 81116
Telepon (0362) 21541 Fax (0362) 27561
Laman: fbs.undiksha.ac.id

Nomor : 205/UN48.7.1/DT/2023

30 Januari 2023

Perihal : **Permohonan Izin Penelitian**

Yth. Kepala SMA Negeri 2 Singaraja
di Singaraja

Dalam rangka pengumpulan data untuk menyelesaikan Skripsi/Tugas Akhir, dengan hormat kami mohon agar Bapak/Ibu mengizinkan mahasiswa di bawah ini:

Nama	: Putu Suwidnyana
NIM	: 1912051008
Jurusan	: Bahasa, Sastra Indonesia dan Daerah
Program Studi	: Pendidikan Bahasa Bali
Jenjang	: S1
Tahun Akademik	: 2022/2023
Judul	: Tembang Pop Bali Bungan Sandat Kaanggen Nincapang Kawagedan Nyurat Puisi Bali Anyar Sisia Kelas X 7 SMA Negeri 2 Singaraja

untuk mencari data yang diperlukan pada institusi yang Bapak/Ibu pimpin. Atas perhatian dan bantuan Bapak/Ibu, kami ucapkan terima kasih.

a.n. Dekan,
Wakil Dekan I,

Dr. Dewa Putu Ramendra
Dr. Dewa Putu Ramendra, S.Pd., M.Pd.
NIP. 197609022000031001

Tembusan:

1. Dekan FBS Undiksha Singaraja
2. Kaprodi, Bahasa, Sastra Indonesia dan Daerah
3. Sub Bagian Pendidikan FBS

Lepitan 2. TP-ATP

TUJUAN PEMBELAJARAN DAN ALUR TUJUAN PEMBELAJARAN

Penyusun : Putu Eka Wirawan, S.Pd.B
Satuan Pendidikan : SMA Negeri 2 Singaraja
Fase : E

Capaian Pembelajaran:

Pada akhir fase E, peserta didik memiliki kemampuan berbahasa untuk berkomunikasi dan bernalar sesuai dengan tujuan, konteks sosial, akademis, dan dunia kerja. Peserta didik secara kritis dan kreatif mampu *memahami, mengaplikasi, menganalisis, mengevaluasi, atau mencipta* informasi dari berbagai tipe teks tentang topik yang beragam: *Anggah Ungguhing Basa, Pidarta, Wacana Singkat Berbahasa Bali, Puisi Bali Modern, Sekar Alit (Durma, Dangdang Gula, Pangkur), Cerpen, Paribasa Bali (Sesonggan, Sesenggakan, Sloka, Sesapan), Aksara Bali dalam berbagai media*. Peserta didik mampu *menyintesis, memanipulasi, presisi, artikulas* gagasan dan pendapat dari berbagai sumber. Peserta didik mampu berpartisipasi aktif dalam diskusi dan debat. Peserta didik mampu menulis berbagai teks untuk merefleksi menyampaikan pendapat dan mempresentasikan serta menanggapi informasi non fiksi dan fiksi secara mandiri kritis, dan etis.

Fase E Berdasarkan Elemen

Elemen Menyimak
Di akhir fase E, Elemen menyimak peserta didik secara kritis dan kreatif mampu memahami, <i>mengaplikasi, menganalisis, mengevaluasi, mencipta</i> informasi berupa gagasan, pikiran, perasaan, pandangan, arahan atau pesan yang akurat dari menyimak berbagai wacana sastra dan non sastra dalam bentuk monolog, dialog, dan gelar wicara.
Elemen Membaca & Memirsa
Di akhir fase E, Elemen membaca dan memirsa peserta didik secara kritis dan kreatif mampu memahami, <i>mengaplikasi, menganalisis, mengevaluasi, mencipta</i> informasi berupa gagasan, pikiran, pandangan, arahan atau pesan dari teks deskripsi, laporan, narasi, rekonstruksi, eksplanasi, eksposisi, dan diskusi, dari teks visual dan audio visual untuk menemukan makna yang tersurat dan tersirat. Peserta didik mampu menyintesis, <i>memanipulasi, presisi artikulasi</i> informasi untuk mengungkapkan gagasan dan perasaan simpati, peduli, empati dan/atau pendapat pro/kontra dari teks visual dan audio visual secara kreatif. Peserta didik menggunakan sumber lain untuk menilai akurasi dan kualitas data serta membandingkan isi teks.
Elemen Berbicara dan Mempresentasikan
Di akhir fase E, Elemen berbicara dan mempresentasikan peserta didik mandiri, kritis dan etis mampu mengolah dan menyajikan gagasan, pikiran, pandangan, arahan atau pesan untuk tujuan pengajuan usul, perumusan masalah, dan solusi dalam bentuk monolog, dialog, dan gelar wicara secara logis, runtut, kritis, dan kreatif. Peserta didik mampu menyintesis, <i>memanipulasi, presisi, artikulasi</i> ungkapan sesuai dengan norma kesopanan dalam berkomunikasi. Peserta didik berkontribusi lebih aktif dalam diskusi dengan mempersiapkan materi diskusi, melaksanakan tugas dan fungsi dalam diskusi. Peserta didik mampu mengungkapkan simpati, empati, peduli, perasaan, dan penghargaan secara kreatif dalam bentuk teks fiksi dan non fiksi multi modal.
Elemen Menulis
Di akhir fase E, Elemen menulis peserta didik mandiri, kritis dan etis mampu menulis gagasan, pikiran, pandangan, arahan atau pesan tertulis untuk berbagai tujuan dalam bentuk teks informasional dan/atau fiksi. Peserta didik mampu menyintesis, <i>memanipulasi, presisi, artikulasi</i> teks eksposisi hasil penelitian dan teks fungsional dunia kerja. Peserta didik mampu mengalih wahanakan satu teks ke teks lainnya untuk tujuan ekonomi kreatif. Peserta didik mampu menerbitkan hasil tulisan di media cetak maupun digital.

Tujuan Pembelajaran dan Alur Tujuan Pembelajaran

Topik	Tujuan Pembelajaran (TP)	Alokasi Waktu (JP)	Alur Tujuan Pembelajaran (ATP)
Pidarta	Menemukan ide pokok pidarta yang dibaca atau disimak	2	Menemukan ide pokok pidarta yang dibaca atau disimak Mengembangkan teks pidarta dengan memperhatikan anggah-ungguhing basa yang tepat Berpidato dalam berbagai cara dengan memperhatikan teknik berpidato yang baik Menemukan ide pokok sebuah artikel berbahasa Bali yang dibaca atau disimak Menulis sebuah opini singkat berbahasa Bali dengan memperhatikan anggah-ungguhing basa yang tepat Mempresentasikan sebuah opini singkat dengan memperhatikan anggah-ungguhing basa Bali yang tepat Menceritakan pesan tersirat sebuah puisi Bali modern yang dibaca atau disimak Menulis sebuah puisi Bali modern dengan memperhatikan keindahan bahasa Membaca sebuah puisi Bali modern dengan memperhatikan teknik pembacaan puisi yang baik dalam berbagai cara pembacaan puisi Menembangkan dan memparafrase (<i>negesin</i>) sebuah pupuh <i>Durma</i> Menembangkan dan memparafrase (<i>negesin</i>) sebuah pupuh <i>Dangdang Gula</i> Menembangkan dan memparafrase (<i>negesin</i>) sebuah pupuh <i>Pangkur</i> Menulis sebuah pupuh (Durma, Dangdang Gula, atau Pangkur) dengan memperhatikan pada lingsa dan anggah-ungguhing basa yang tepat Menemukan hal-hal menarik dalam sebuah cerpen yang dibaca Menulis sebuah cerpen tentang pengalaman pribadi Membuat sebuah wacana singkat dengan menggunakan paribasa <i>Sesonggan</i>, <i>Sesenggakan</i>, <i>Sloka</i>, <i>Sesapan</i> dipresentasikan dalam
	Mengembangkan teks pidarta dengan memperhatikan anggah-ungguhing basa yang tepat	4	
	Berpidato dalam berbagai cara dengan memperhatikan teknik berpidato yang baik	6	
Wacana Singkat	Menemukan ide pokok sebuah artikel berbahasa Bali yang dibaca atau disimak	2	
	Menulis sebuah opini singkat berbahasa Bali dengan memperhatikan anggah-ungguhing basa yang tepat	4	
	Mempresentasikan sebuah opini singkat dengan memperhatikan anggah-ungguhing basa Bali yang tepat	2	
Puisi Bali Modern	Menceritakan pesan tersirat sebuah puisi Bali modern yang dibaca atau disimak	2	
	Menulis sebuah puisi Bali modern dengan memperhatikan keindahan bahasa	2	
	Membaca sebuah puisi Bali modern dengan memperhatikan teknik pembacaan puisi yang baik dalam berbagai cara pembacaan puisi	6	
Sekar Alit	Menembangkan dan memparafrase (<i>negesin</i>) sebuah pupuh <i>Durma</i>	4	
	Menembangkan dan memparafrase (<i>negesin</i>) sebuah pupuh <i>Dangdang Gula</i>	4	
	Menembangkan dan memparafrase (<i>negesin</i>) sebuah pupuh <i>Pangkur</i>	4	
	Menulis sebuah pupuh (Durma, Dangdang Gula, atau Pangkur) dengan memperhatikan pada lingsa dan anggah-ungguhing basa yang tepat	4	
Cerpen	Menemukan hal-hal menarik dalam sebuah cerpen yang dibaca	2	
	Menulis sebuah cerpen tentang pengalaman pribadi	4	
Paribasa Bali	Membuat sebuah wacana singkat dengan menggunakan paribasa <i>Sesonggan</i> , <i>Sesenggakan</i> , <i>Sloka</i> , <i>Sesapan</i> dipresentasikan dalam	4	

	berbagai bentuk media		
Aksara Bali	Menemukan ide pokok wacana singkat beraksara Bali yang dibaca	4	13. Membuat sebuah wacana singkat dengan menggunakan paribasa <i>Sesonggan, Sesenggakan, Sloka, Sesapan</i> dipresentasikan dalam berbagai bentuk media 14. Menulis sebuah wacana beraksara Bali dalam media lontar dengan memperhatikan pasang aksara Bali 15. Menembangkan dan memparafrase (<i>negesin</i>) sebuah pupuh <i>Pangkur</i> 16. Menulis sebuah pupuh (Durma, Dangdang Gula, atau Pangkur) dengan memperhatikan pada lingsa dan anggah-ungguhing basa yang tepat 17. Menceritakan pesan tersirat sebuah puisi Bali modern yang dibaca atau disimak 18. Menulis sebuah puisi Bali modern dengan memperhatikan keindahan bahasa 19. Membaca sebuah puisi Bali modern dengan memperhatikan teknik pembacaan puisi yang baik dalam berbagai cara pembacaan puisi
	Menulis sebuah wacana singkat beraksara Bali dalam media digital dengan memperhatikan pasang aksara Bali	6	
	Menulis sebuah wacana beraksara Bali dalam media lontar dengan memperhatikan pasang aksara Bali	6	
Total Alokasi Waktu		72	

**MODUL AJAR BAHASA BALI
“PUI SI BALI ANYAR”
KELAS X/GENAP
SMA NEGERI 2 SINGARAJA
TAHUN PELAJARAN 2023/2024**

INFORMASI UMUM

A. Identitas Modul

Penyusun	: I Putu Eka Wirawan S.Pd
Sekolah	: SMA Negeri 2 Singaraja
Tahun	: 2023/2024
Kelas	: X/Genap
Alokasi Waktu	: 8JP/E

B. Kompetensi Awal

1. Siswa mampu memahami dan menganalisis teks Puisi Bali Modern dan Puisi sekar Alit (Maskumambang, ginati, ginada, dan geguritan).
2. Siswa mampu memproduksi naskah puisi Bali modern dan tradisional dengan tema yang ditentukan.

C. Profil Pelajar Pancasila

1. Peserta didik dapat memiliki karakter Beriman, bertaqwa kepada Tuhan Yang Maha Esa, dan berakhlak Mulia, yang dibentuk melalui doa bersama sebelum melaksanakan kegiatan pembelajaran.
2. Peserta didik memiliki karakter mandiri yang terlihat dalam menentukan contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar
3. Peserta didik memiliki nalar kritis yang terlihat dalam aktivitas peserta didik dalam menentukan contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar
4. Peserta didik memiliki karakter kreatif yang terlihat dalam kegiatan peserta didik mengembangkan memahami contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar

D. Sarana Prasarana

- a. Bahan : Modul Ajar, Buku Tulis, pensil
- b. Alat : Laptop, proyektor, dan PCD
- c. Media Aplikasi : Link youtube tembang *pop* Bali Bungan Sandat

E. Target Peserta Didik

Peserta didik reguler dengan tipikal umum yang tidak ada kesulitan dalam mencerna dan memahami materi ajar.

F. Model Pembelajaran

Model pembelajaran yang digunakan ialah model pembelajaran saintifik

KOMPETENSI INTI

A. Capaian Pembelajaran

Capaian pembelajaran: Pada Fase E menyimak, Peserta didik mampu secara kritis dan kreatif mampu memahami, mengaplikasi, menganalisis, mengevaluasi, mencipta informasi berupa gagasan, pikiran, perasaan, pandangan, arahan atau pesan yang akurat mengenai Puisi Bali Modern

B. Tujuan Pembelajaran

1. Peserta didik secara kritis dan kreatif mampu memahami pengertian Puisi Bali Anyar
2. Peserta didik secara kritis dan kreatif mampu menganalisis wangun/struktur dalam kalimat/kata terkait Puisi Bali Anyar
3. Peserta didik dapat menulis puisi Bali anyar dengan tema yang sudah ditentukan

C. Pemahaman Bermakna

1. Yéning seleshin, kawéntenan Puisi Bali Anyar sinah ring warsa 1959.
2. Puisi Bali Anyar sane kapertama kakawi olih Suntari Pr. antuk murda Basa Bali.

3. Wangun Puisi Bali Anyar: wangun fisik lan wangun batin.

D. Pertanyaan Pemantik

1. Napike alit-alite sampun uning soroh-soroh puisi Bali anyar miwah wangunnya?
2. Napi manten soroh-soroh puisi Bali anyar miwah wangunnya punika?
3. Napi pikobet alit-alite ritatkala nyurat puisi bali anyar?

E. Persiapan Pembelajaran

Menyiapkan semua alat dan bahan seperti koneksi internet, PCD Proyektor, Powerpoint, dan modul pembelajaran.

F. Kegiatan Pembelajaran

Langkah-Langkah Kegiatan Pembelajaran	
Kegiatan pendahuluan (10 Menit)	1. Guru bersama peserta didik mengucapkan salam dan berdoa sesuai dengan kepercayaan masing-masing2. Guru menyampaikan apersepsi dan memberikan pertanyaan-pertanyaan pematik.3. Guru menyampaikan tujuan, manfaat, kegiatan, dan rencana penilaian dalam pembelajaran, serta penguatan nilai-nilai karakter.
Kegiatan Inti (70 Menit)	
Orientasi peserta didik pada masalah	1. Peserta didik duduk dengan rapi di tempat duduk masing-masing .2. Peserta didik menyimak materi yang diberikan3. Secara mandiri, peserta didik mencatat kata-kata yang makanya belum dipahami
Mengorganisasikan peserta didik untuk belajar	1. Peserta didik membaca materi pada buku Diksha <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i>2. Peserta didik membaca berbagai sumber dalam tentang <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar yang baik dan benar</i>
Membimbing penyelidikan individu maupun kelompok	1. Guru membimbing peserta didik jika ada kesulitan dalam menyebutkan <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i>
Mengembangkan dan menyajikan hasil karya	1. Peserta didik mencari <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i>2. Peserta didik mencoba mencari dan mengidentifikasi <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i> yang sudah dibuat di buku catatan.
Menganalisis dan mengevaluasi proses pemecahan masalah	1. Peserta didik dapat memberikan saran dan kritik satu sama lain dan guru mencoba untuk memberikan solusi
Kegiatan Penutup (10 menit)	1. Guru bersama peserta didik menyimpulkan hasil pembelajaran yang dilakukan.2. Guru dan peserta didik berdiskusi terkait kendala yang dihadapi selama pembelajaran berlangsung.3. Guru memberikan apresiasi kepada penampilan peserta didik

	4. Peserta didik menyimak informasi mengenai proses pembelajaran pertemuan berikutnya 5. Guru dan Peserta didik menutup pembelajaran dengan berdoa dan mengucapkan salam.

G. Asesmen

1. Sikap (Profil Pelajar Pancasila) berupa jurnal sikap
2. Performa dalam bentuk presentasi
3. Tertulis dalam bentuk tes pilihan ganda

H). Asesmen NonKognitif

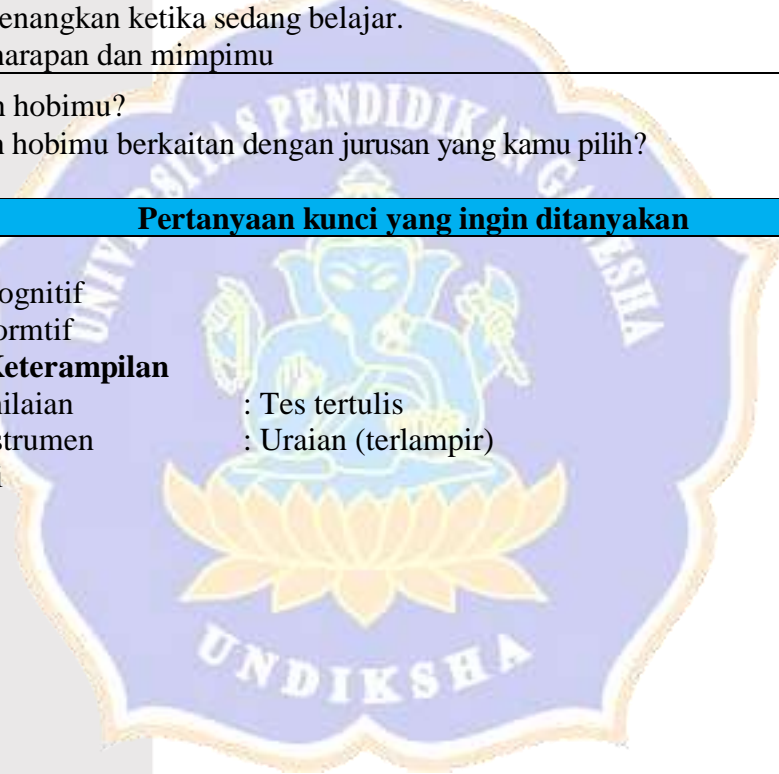
Pertanyaan kunci yang ingin ditanyakan
1. Apa saja kegiatanmu sepanjang hari di rumah? 2. Apakah memiliki waktu cukup untuk belajar? 3. Sebutkan 5 hal dari yang paling menyenangkan sampai yang paling tidak menyenangkan ketika sedang belajar. 4. Apa harapan dan mimpimu
1. Apakah hobimu? 2. Apakah hobimu berkaitan dengan jurusan yang kamu pilih?
Pertanyaan kunci yang ingin ditanyakan

2). Asesmen Kognitif

3). Asesmen Formtif

I. Penilaian Keterampilan

- a. Teknik Penilaian : Tes tertulis
- b. Bentuk Instrumen : Uraian (terlampir)
- c. Kisi-kisi

CP	Tujuan Pembelajaran	Materi	Indikator Soal	Bentuk Soal
1	2	3	4	5
Peserta didik mampu mengidentifikasi dan memberikan contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar	Peserta didik mampu mengidentifikasi <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i>	<i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i>	Disajikan materi <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i>	Projek
	Peserta didik mampu memberikan <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i>	<i>Tata krana dan wewangsan krana</i>	Disajikan materi <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i> siswa mampu mengidentifikasi dan memberikan <i>contoh puisi Bali anyar dan struktur puisi Bali anyar</i>	Uraian

J. TES TERTULIS (Uraian)**INSTRUMEN PENILAIAN**

1. Menulis puisi Bali anyar

Rubrik penilaian untuk soal nomor 1

No	Aspek Sane Katureksain	Undagan	Rentang Skor	Pamiteges
1.	Pepalihan kruna/Tata Kruna	Pinih Becik	25	Tata kruna pinih becik miwah pepilihan kruna nganggen kruna sane <i>efektif</i>
		Becik	20	Tata kruna becik miwah pepilihan kruna nganggen kruna sane <i>efektif</i>
		Sedeng	15	Tata kruna sedeng miwah pepilihan kruna nganggen kruna sane <i>efektif</i>
		Kirang Becik	10	Kirang nganggen pepilihan kruna sane becik miwah nganggen kruna sane <i>efektif</i>
		Pinih Kirang Becik	5	Nenten nganggen pepilihan kruna sane becik miwah nganggen kruna sane <i>efektif</i>
2.	Maya Citta	Pinih Becik	25	Daging pikayunan pinih becik, sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Becik	20	Daging pikayunan becik, sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Sedeng	15	Daging pikayunan sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Kirang Becik	10	Daging pikayunan kirang becik, sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Pinih Kirang Becik	5	Daging pikayunan nenten sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat.
3.	Teges	Pinih Becik	25	Teges puisi pinih becik sane manut ring unteng

				tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Becik	20	Teges puisi becik sane manut ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Sedeng	15	Teges puisi sampun manut ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Kirang Becik	10	Teges puisi kirang becik manut ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Pinih Kirang Becik	5	Teges puisi nenten anut ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
4.	Pabesen	Pinih Becik	25	Wenten pabesen sane pinih becik mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Becik	20	Wenten pabesen sane becik mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Sedeng	15	Wenten pabesen sane mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Kirang Becik	10	Kirang wenten pabesen sane mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Pinih Kirang Becik	5	Nenten wenten pabesen sane mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat

SOAL:

K. Pengayaan dan Remedial

1. Pengayaan diberikan dalam bentuk materi yang lebih kompleks dan tambahan latihan-latihan soal.
2. Remedial diberikan dalam bentuk lembar kerja atau tugas yang belum dicapai oleh masing-masing peserta didik yang berbeda.

L. Lampiran

1. BAHAN AJAR
2. LKPD

A. Petunjuk Pendalaman Materi dan Pengerjaan Lembar Kerja Peserta Didik (LKPD)

Bacalah petunjuk pendalaman materi dan pengerjaan LKPD di bawah ini dengan cermat.

Waktu pengerjaan	
Waktu Pengumpulan Tugas	
Teknis Pendalaman Materi dan Pengerjaan LKPD	1. Bacalah wacana dibawah ini sebelum mengerjakan lembar kerja.2. Pendalaman materi bisa juga dilakukan melalui refrensi lain baik buku cetak maupun materi pasang pageh aksara Bali sebelum membaca dan menulis wacana tersebut.3. Pendalaman materi juga bisa dilakukan melalui diskusi dengan teman yang lain dan guru.4. Jika mengalami kendala dalam memamami materi dan mengerjakan lembar kerja (tugas) bisa diskusi dengan guru mata pelajaran yang bersangkutan.
Teknis Pengumpulan	Pengumpulan tugas bisa dipilih mellaui cara sebagai berikut: 1. Langsung melalui guru mata pelajaran2. Via Whattsapp grup Mata pelajaran
Kendala dan Solusi	Jika mengalami kendala dalam proses pengumpulan tugas, silakan berkonsultasi dengan guru mata pelajaran bersangkutan dan wali

PUISI BALI ANYAR

B. Materi Tata Kruna dan Wewangsan kruna

1. Teges miwah kawentenan Puisi Bali anyar (Modern) ring Kasastraan Bali.

Manut teges etimologis artos parinama kasusastraan mawit saking kruna sastra sane polih pangater su-raris polih *konfiks* ka-an dados kruna tiron kasusastraan. Kruna sastra mawit saking kalih kruna inggih punika "sas" lan "tra". Kruna "sas" mateges luh, becik, utama lan kruna "tra" mateges piranti. miwah *konfiks* ka-an sane nyinahang artos kawentenan. Kasusastraan inggih punika kawentenan piranti ajah-ajahan utawi kaweruhan sane luh utawi becik tur mabuat. Manut Gautama (2007:2) maosang kasusastraan inggih punika saluire ajah-ajahan utawi kaweruhan sane luh utawi becik anggen tuntunan ring kahuripan. Kasusastraan manut parinamanyane dadosne saluire kaweruhan utawi pangajah-ajahan sane metu saking budi, manah, miwah arsa jenyana para pangawi ring Bali sane kasurat nganggen basa Bali, aksara Bali, miwah *latin*. Madasar antuk panampen sujana sadurungnyane, prasida kacutetang kasusastraan Bali inggih punika saluire kaweruhan sane marupa ajah-ajahan, tatwa, susila sane kasurat nganggen basa Bali, aksara Bali, miwah *latin* sane sampun ngalimbak duk ilu kantos mangkin ngeraga ring kahuripan.

2. Pah-pahan Kasusastraan Bali Manut Aab Jagat

Manut Medera (2007:7), maosang manut aab jagat kasusastraan Bali ka kepah dados kalih inggih punika kasusastraan Bali purwa miwah kasusastraan Bali anyar. Kasusastraan Bali purwa inggih punika sastra sane sampun wenten duk ilu tur pidagingnyane saluire pitutur miwah pangajah-ajahan sane luh tur becik, imbanyane sakadi tembang miwah gancaran. kasusastraan Bali anyar inggih punika kasusastraan sane nganutin pamargin panglimbakang sastra *modern* sane kantos mangkin prasida ngalimbak, imbanyane sakadi novel (*roman*), cerpen Bali anyar, puisi Bali anyar, miwah drama Bali anyar.

3. Puisi

Manut Sutedjo Kasnadi (ring Kartikasari &Suprpto, 2018:53) maosang, puisi manut saking basa Yunani "*poeima*" sane maartos makarya utawi "*poesis*"sane maartos pakaryanan. Ring basa Inggris kasungguh "*poematau poetry*" sane madue teges puisi punika pakaryanan, santukan nyurat puisi kasungguh makarya gumi. Taler wenten Herman J. Waluyo lan S. Effendi (ring Kartikasari &Suprpto, 2018:53) maosang puisi inggih punika kriya sastra sane wentuknyane marupa *larik*, *bait*, *rima*, *diksi*, sane masikian. Saking makakalih sujana punika prasida kacutetang teges puisi inggih punika silih sinunggil karya sastra indik kahuripan sane marupa sasuratan basa sane lengut utawi *estetik* sane katlatarang olih panyurat marupa daging pikayunan sane karasayang ring kahuripan. Puisi sane kabaos becik wangun basanyane ngeraga saking arsa panyurat, sane panggahin saking pengalaman hidup, suka duka, miwah manggihin *insiparasi* saking *gambar*, *foto*, *film*, miwah sane lianan.

4. Pah-pahan Puisi

Manut Wahyuni (2014:35-66) maosang, puisi manut aab jagat ka kepah dados kalih inggih punika puisi purwa (*tadisional*) miwah puisi anyar (*modern*). Puisi purwa utawi tradisional, imbanyane sakadi *mantra*, *pantun*, miwah *karmina*. Soroh puisi puniki kaanggen duk ilu tur pidangingane ngunguhang pitutur utawi kaanggen masilur atur lan sosial budaya. Puisi anyar (*modern*), imbanyane sakadi *ode*, *epigram*, *romance*, *elegi*, *satire*, *himne*, miwah *balada*. Puisi anyar utawi modern inggih punika soroh puisi sane nenten kaiket antur uger-uger nganutin puisi lama nanging *irama*, *rima*, *diksi*, *baris*, miwah *bait* bebas.

5. Struktur Puisi

Manut Damayanti (2013:18-22), maosang wenten kalih *struktur* puisi inggih punika *unsur fisik* miwah *unsur batin*. *Unsur fisik* inggih punika *struktur* sane ngranjing ring wangun puisi sakadi *tipografi*, *diksi*, *gaya bahasa*, *kata konkret*, *rima*, *imajinasi* (maya citta). *Unsur batin* inggih punika sakadi unteng, wirasa, wirama, lan pabesen sane kawetuang olih pangripta puisi. Wangun puisi punika prasida ngranjing ring puisi mangda puisi sane kakaryanin prasida lengut ring daging pikayunan taler madue *unsur estetika* sang sane ngwacen prasida dangan ngeresepang daging puisi punika. Ring sor puniki kasinahang *struktur fisik* miwah *struktur batin* sane ngranjing ring puisi inggih punika:

1). *Struktur Fisik*

a) *Tipografi*

Tipografi inggih punika mapaiketan sareng wangun puisi sakadi aksara, *tanda baca*, miwah wangun pada ring puisi. Ri kala makarya *tipografi* puisi, panyurat mangda prasida nguratiang unteng puisi mangda wangun miwah rasa puisi sane kakaryanin punika adung utawi jangkep.

b) Palihan kruna (*diksi*)

Pepalihan kruna inggih punika palihan kruna sane kaanggen ring puisi. Kruna sarat mawiguna ri kala nyurat puisi santuka kruna punika kaanggen nyinahang rasa miwah daging pikayunan panyurat. Kaluwihan puisi punika kacingak ring palihan kruna sane kaanggen olih pangripta puisi. Palihan kruna (*diksi*) pinaka syarat utama ri kala nyurat puisi, pangripta puisi prasida nganggen kalih palihan kruna ri kala nyurat puisi inggih punika (1).basa *denotatif* utawi *denotasi* (kata umum/nyata), (2). basa *konotatif* utawi *konotasi* (kata kiasan). Palihan kruna mabuat pisan ri kala nyurat puisi santukan palihan kruna (*diksi*) prasida ngaryanang puisi punika *estetik*.

c) Basita Paribasa (*gaya bahasa*)

Gaya bahasa inggih punika basa sane kaanggen ring puisi sane ngawinang puisi punika madue teges utawi sukma sane kaaptiang. *Gaya basa* ring puisi sadaki *gaya basa personifikasi* (*perumpaan benda*), *gaya bahasa metafora* (*perbandingan langsung*), *gaya bahasa asosiasi* (*perbandingan benda dengan kata-kata*), *gaya bahasa metonimia* (*perbandingan benda secara langsung*), *gaya bahasa simbolik* (*gaya bahasa simbol benda atau objek lain*), miwah *gaya bahasa hiperbola* (*perumpaan berlebihan*).

d) *Kata Konkret*

Kata konkret inggih punika kruna sane sampun *jelas*, *nyata*, miwah *padat* sane ngawinang pangwacen puisi prasida uning daging pikayunan saking pangripta puisi punika.

e) *Rima*

Rima inggih punika suara sane pateh kawaliang malih ring lengkara-lengkara selanturnyane (*penggulangan bunyi*). *Rima* ring puisi ka kepeh dados tiga inggih punika: 1). *Rima* manut bunyinyane, inggih punika rima sane paripurna, rima nenten paripurna, *asonasi*, *aliterasi*, *disonasi*, lan rima *mutlak*. 2). *Rima* manut genahnyane ring *baris* puisi, inggih punika rima arep, tengah, miwah unkur puisi. 3). *Rima* manut genahnyane ring *bait* puisi, inggih punika *rima silang*, *rima atep*, *rima terus*, *rima mapasangan*, miwah *rima patah*.

f) *Maya Citta (imajinasi)*

Pupulan krana sane nelatarang daging pikayunan miwah panca indria panyuratne. Rasa indria ngeranjing ring napi sane kapireng, kauratiang, karasayang, miwah sane lianan.

2). **Struktur batin**

Struktur batin inggih punika unsur sane kapolihang ring daging pikayunan pangripta puisi punika. Manut Damayanti (2013: 21-22), maosang *struktur batin* ka kepeh dados patpat inggih punika:

a) *Tema*

Tema inggih punik daging pikayunan pangripta puisi sane kawetuang dados krana-krana utawi *sajak-sajak* sane madue artos ri sajeroning *bait* utawi makasamian puisi.

b) *Wirasa/rasa*

Wirasa inggih punika pangrasa panyurat sane kasusupang ring daging puisi umpami suka, duka, seneng, miwah sane lianan.

c) *Wirama/nada*

Wirama inggih punika tatikes panyurat majeng ring pangwacen. *Wirama* puniki mapaketan majeng ring lantang utawi bawak utawi endep pangwacenan puisi punika.

d) *Pabesen*

Pabesen inggih punika daging pikayunan panyurat sane wenten ring puisi sane prasida ngicenin pangajah-ajah sane mrupa sesuratan utawi babaosan majeng ring pangwacen punika.

6. **Tata Cara Nyurat Puisi**

Manut Kurniawan (2012:39) maosang wenten tiga tata cara nyurat puisi mangda puisi sane kasurat lengut miwah madue pangrasa sane patut. Tata cara nyurat puisi inggih punika:

1) *Ngrereh ide*

Ide utawi *inspirasi* panyurat mawit saking pengalaman hidup utawi ngwacen saking *foto*, *gambar*, *video*, miwah sane lianan. *Ide* prasida kapolihang ring pangalaman anak tiosan utawi ngwacen naskah-naskah puisi sane sampun wenten nanging nenten dados nampa ring *internet*. Yening sampun polih *ide* raris prasida makarya murda puisi.

2) *Nyurat daging pikayunan dados puisi*

Ri kala nyurat prasida eling ring *struktur fisik* miwah *struktur batin* puisi, raris makarya rikesan utawi *pokok-pokok* daging puisi mangda elah ngicenin palihan krana, *gaya bahasa*, miwah *rima* sane becik.

3) *Editing* lan revisi pikolihan puisi

Puisi sane sampu kasurat mangda becik raris kabecikang mangda lengut miwah madue pangrasa sane patut.

7. Kawigunan Nyurat Puisi

Nyurat puisi sarat mawiguna majeng ring sang panyurat. Nyurat puisi ake kawigunannyane, minakadi:

- 1) Nyurat puisi ngicenin rasa seneng majeng ring panyurat.
- 2) Nyurat puisi prasida ngelatih *imajinasi* sisia.
- 3) Nyurat puisi prasida ngicenin pangajah-ajah ring daging pikayunan sane kasurat.
- 4) Nyurat puisi prasida nudut pikayunan pangwacen mangda prasida eling teken pikobet sane wenten ring kawuripan.

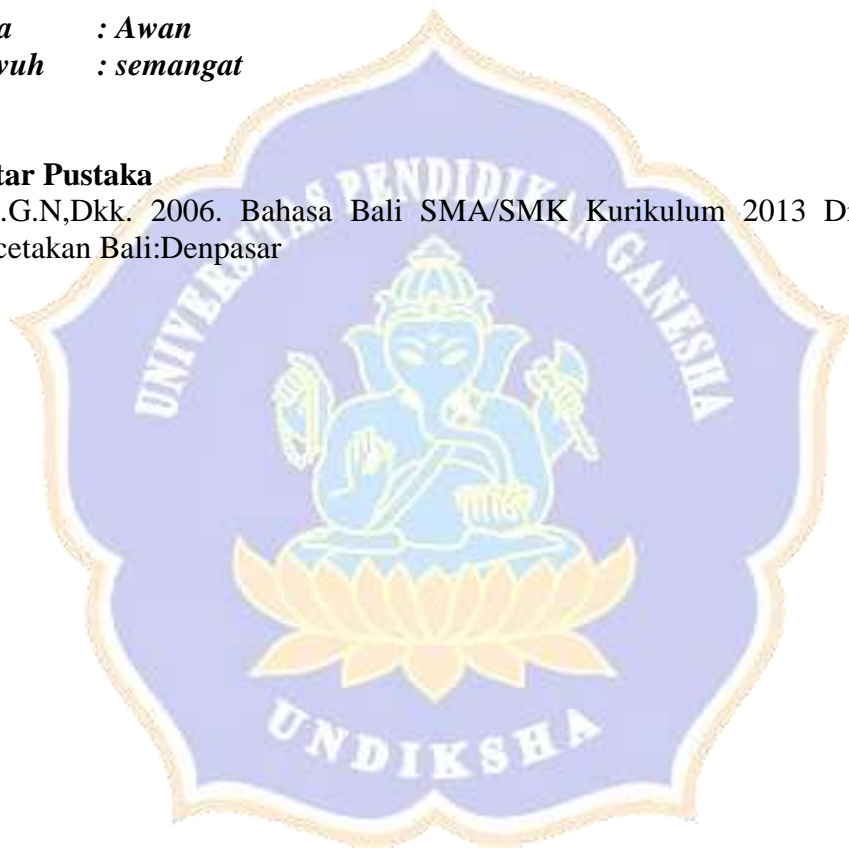
Q. Glosarium

Ambara : *Awan*

Mawuwuh : *semangat*

R. Daftar Pustaka

Artini.I.G.N,Dkk. 2006. Bahasa Bali SMA/SMK Kurikulum 2013 Diksha X. PT.Percetakan Bali:Denpasar

Lepitan 4. Daftar Nama Siswa

Daftar Nama Siswa Kelas X7 SMA Negeri 2 Singaraja.

No	Wastan Sisia	Lanang/Istri
1.	Alya Kathy Logo	I
2.	Dewa Kadek Artana	L
3.	Gede Aditya Winata	L
4.	Gede Toza Arya Wiguna	L
5.	Gusti Ayu Putu Ari Chintya Dewi	I
6.	I Gede Wilfa Gautama	L
7.	I Gede Yoga Budi Pratama	L
8.	I Ketut Yudistira Saputra	L
9.	I Made Dwi Saskarayana	L
10.	Kadek Ari Damayanti	I
11.	Kadek Ayu Novia Pradnya Dewi	I
12.	Kadek Icha Cintya	I
13.	Kadek Krisnayana	L
14.	Kadek Merry Lionita	I
15.	Kadek Ngurah Elna Prayoga	L
16.	Kadek Ria Ulantini	I
17.	Kadek Sami Apriadi	I
18.	Kadek Wulan Trisna Ayu	I
19.	Kadek Yuna Pradnyaswari	I
20.	Ketut Mia Paramita	I
21.	Komang Alvin Diksajaya	L
22.	Komang Gelotin	I
23.	Komang Harry Arta Wiguna	L
24.	Komang Raffi Andika Putra	L
25.	Komang Renal Wahyu Pratama	L
26.	Komang Sandy Ariwinata	L
27.	Komang Sri Wahyuni	I
28.	Komang Wira Adi Pradita	L
29.	Luh Putu Sinta Padmadiantini	I
30.	Made Ariantini	I
31.	Made Kevin Deslimabel S.	L
32.	Made Rina Virgiani	I
33.	Made Sudarma Yasa	L
34.	Pande Made Ari Pradnyana	L
35.	Putu Ayu Widya Dama Putri	I
36.	Putu Cintya Maharani	I
37.	Putu Diva Sevita	I
38.	Putu Nia	I
39.	Putu Panca Rasya	L

Lepitan 5. Piranti Pratiaksa Guru

Lembar Pratiaksa Guru

No	Aspek sane kaselehin	Kawentenan		Pamiteges:
		Wenten	Nenten	
Purwaka				
1	Guru ngranjing ka kelas miwah ngaturang panganjali umat “Om Swastiastu”			
2	Gurunguratiang kasayagayang sisia sadurung malajah lan ngamargiang absensi			
3	Guru nyihnayang <i>apersepsi</i> ngenenin indik paplajahan nyurat puisi Bali anyar			
4	Guru nyihnayang KD miwah tetujon paplajahan sane pacang kapanggih olih sisia sawusan nyarengin paplajahan			
5	Guru nyihnayang pangrencana saking piranti paplajahan sane pacang kanggen inggih punika Tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat.			
6	Guru nyihnayang pidabdab nyurat puisi Bali anyar nganggen sarana tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat			
Parikrama Inti				
7	Guru ngedumang miwah nelatarang materi kasusastraan Bali anyar miwah conto puisi Bali anyar			
8	Guru nlatarang teges puisi Bali anyar miwah struktur puisi			
9	Guru ngicen galah majeng sisia antuk mataken yening wenten sane dereng karesepang			

No	Aspek sane kaselehin	Kawentenan		Pamiteges:
		Wenten	Nenten	
10	Guru ngicen galah majeng sisia antuk nguratiang kawentenan ring temban <i>pop</i> Bali Bungan sandat sane kaanggen ring pamlajahan			
11	Guru ngicen sisia makarya puisi Bali anyar nganutin tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat sane kacingakin			
12	Guru nikain sisia mupulang puisi sane sampun kakaryanin saha ngicenin panampen majeng ring puisi sane kasurat olih sisia			
Pamuput				
13	Guru ngwantu sisia nyutetang materi paplajahan sane sampun polihang			
14	Guru ngicen penguatan indik asil pamicutet sane katlatarang olih sisia			
15	Guru mulat waliang indik pamargin paplajahan sane sampun kalaksanayang			
16	Guru ngicen pawarah-warah indik pangajahan sane pacang rauh			
17	Guru ngicen <i>kuesioner</i> anggen nguningin panampen sisia indik parikrama paplajahan sane sampun kalaksanayang			
18	Guru muputang paplajahan antuk parama santih “Om Shanti, Shanti, Shanti Om”			

Lepitan 6. Piranti Pratiaksa Sisia

Lembar Pratiaksa Sisia

No	Aspek Sane Katureksain	Kawentenan		Pamiteges
		Wenten	Nenten	
1	Sisia ngaturang panganjali			
2	Sisia nyayagayang angga sadurung malajah			
3	Sisia nguratiang KD tatujon pamalajahan sane katelatarang olih guru.			
4	Sisia ngrereh materi paplajahan kasusastraan miwah conto puisi Bali anyar			
5	Sisia nguratiang materi paplajahan sane katlatarang olih guru			
6	Sisia nguratiang sarana tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru			
7	Sisia nguratiang daging tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru			
8	Sisia mataken rikala guru sampun usan ngicenin materi ngenenin indik nyurat puisi Bali anyar lan tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat			
9	Sisia mirengang (<i>menyimak</i>) pidabdab nyurat puisi Bali anyar nganggen tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat			
10	Sisia kayun ngamargiang tes, inggih punika nyurat puisi Bali anyar			
11	Sisia nyarengin paplajahan sane becik			
12	Keaktifan sisia ring paplajahan nyurat puisi Bali anyar			
13	Sisia nyutetang daging paplajahan			
14	Sisia nagingin kuesioner			
15	Sisia ngaturang paramasanti			

Lepitan 7. Ulangan Nureksain Pikolih Nilai Tes Kewagedan Sisia sajeroning nyurat Puisi Bali anyar nganggen Tembang *pop* Bali Bungan Sandat

No	Aspek Sane Katureksain	Undagan	Rentang Skor	Pamiteges
1.	Pepalihan kruna/Tata Kruna	Pinih Becik	25	Tata kruna pinih becik miwah pepilihan kruna nganggen kruna sane <i>efektif</i>
		Becik	20	Tata kruna becik miwah pepilihan kruna nganggen kruna sane <i>efektif</i>
		Sedeng	15	Tata kruna sedeng miwah pepilihan kruna nganggen kruna sane <i>efektif</i>
		Kirang Becik	10	Kirang nganggen pepilihan kruna sane becik miwah nganggen kruna sane <i>efektif</i>
		Pinih Kirang Becik	5	Nenten nganggen pepilihan kruna sane becik miwah nganggen kruna sane <i>efektif</i>
2.	Maya Citta	Pinih Becik	25	Daging pikayunan pinih becik, sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Becik	20	Daging pikayunan becik, sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Sedeng	15	Daging pikayunan sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Kirang Becik	10	Daging pikayunan kirang becik, sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Pinih Kirang Becik	5	Daging pikayunan nenten sarat ring indriya nganutin unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat.

3.	Teges	Pinih Becik	25	Teges puisi pinih becik sane manut ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Becik	20	Teges puisi becik sane manut ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Sedeng	15	Teges puisi sampun manut ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Kirang Becik	10	Teges puisi kirang becik manut ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Pinih Kirang Becik	5	Teges puisi nenten anut ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
4.	Pabesen	Pinih Becik	25	Wenten pabesen sane pinih becik mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Becik	20	Wenten pabesen sane becik mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Sedeng	15	Wenten pabesen sane mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Kirang Becik	10	Kirang wenten pabesen sane mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
		Pinih Kirang Becik	5	Nenten wenten pabesen sane mapaketan majeng ring unteng tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat

Lepitan 8. Piranti Panampen Sisia

Lembar Kuesioner Panampen Sisia

Wasta						
No. Absen						
No	Pitaken	Panampen				
		PC	C	KC	NC	PNC
1	Pamlajahan nyurat puisi Bali anyar nganggen tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat prasida ngewantu nincapang kawagedan nyurat puisi					
2	Titang demen malajah nyurat puisi Bali anyar nganggen tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat					
3	Antuk tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat prasida nelebin ri kala malajah nyurat puisi Bali anyar					
4	Papljahan nyurat puisi Bali anyar nganggen tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat ngawinang titiang gelis ngresepang papljahan miwah pikolih malajah titiang sayan nincap					
5	Titang ngaptiang yening guru prasida nerapang papljahan sane <i>inovatif</i> miwah <i>kreatif</i> nginutin panglimbak aab sakadi ngawigunayang tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat					

Pamiteges::

PC : Pinih Cumpu (skor 5)

C : Cumpu (skor 4)

KC : Kirang Cumpu (skor 3)

NC : Nenten Cumpu (skor 2)

PNC : Pinih Nenten Cumpu (skor 1)

Lepitan 9. Data Awal Skor Sisia Nyurat Puisi Bali Anyar

No	Wastan Sisia	Lanang/ Istri	Pikolih Nilai	Kategori
1.	Alya Kathy Logo	I	70	Pinih Sedeng
2.	Dewa Kadek Artana	L	65	Pinih Sedeng
3.	Gede Aditya Winata	L	55	Sedeng
4.	Gede Toza Arya Wiguna	L	70	Pinih Sedeng
5.	Gusti Ayu Putu Ari Chintya Dewi	I	65	Pinih Sedeng
6.	I Gede Wilfa Gautama	L	70	Pinih Sedeng
7.	I Gede Yoga Budi Pratama	L	55	Sedeng
8.	I Ketut Yudistira Saputra	L	70	Pinih Sedeng
9.	I Made Dwi Saskarayana	L	80	Becik
10.	Kadek Ari Damayanti	I	75	Becik
11.	Kadek Ayu Novia Pradnya Dewi	I	65	Pinih Sedeng
12.	Kadek Icha Cintya	I	75	Becik
13.	Kadek Krisnayana	L	65	Pinih Sedeng
14.	Kadek Merry Lionita	I	65	Pinih Sedeng
15.	Kadek Ngurah Elna Prayoga	L	65	Pinih Sedeng
16.	Kadek Ria Ulantini	I	65	Pinih Sedeng
17.	Kadek Sami Apriadi	I	70	Pinih Sedeng
18.	Kadek Wulan Trisna Ayu	I	80	Becik
19.	Kadek Yuna Pradnyaswari	I	75	Becik
20.	Ketut Mia Paramita	I	65	Pinih Sedeng
21.	Komang Alvin Diksajaya	L	70	Pinih Sedeng
22.	Komang Gelotin	I	70	Pinih Sedeng
23.	Komang Harry Arta Wiguna	L	60	Sedeng
24.	Komang Raffi Andika Putra	L	65	Pinih Sedeng
25.	Komang Renal Wahyu Pratama	L	70	Pinih Sedeng
26.	Komang Sandy Ariwinata	L	65	Pinih Sedeng
27.	Komang Sri Wahyuni	I	70	Pinih Sedeng
28.	Komang Wira Adi Pradita	L	80	Becik
29.	Luh Putu Sinta Padmiantini	I	65	Pinih Sedeng
30.	Made Ariantini	I	70	Pinih Sedeng
31.	Made Kevin Deslimabel S.	L	65	Pinih Sedeng
32.	Made Rina Virgiani	I	70	Pinih Sedeng
33.	Made Sudarma Yasa	L	65	Pinih Sedeng
34.	Pande Made Ari Pradnyana	L	70	Pinih Sedeng
35.	Putu Ayu Widya Dama Putri	I	60	Pinih Sedeng
36.	Putu Cintya Maharani	I	75	Becik
37.	Putu Diva Sevita	I	55	Sedeng
38.	Putu Nia	I	70	Pinih Sedeng
39.	Putu Panca Rasya	L	60	Sedeng
Jumlah			2640	
Rerata			67,69	
Ketuntasan klasikal			51,28%	

Pamiteges:

1. Jumlah *Skor* = 2.640
2. Ketuntasan Klasikal = 21 siswa
3. Rerata Kelas: $Mx = \frac{\sum X}{N}$

$$Mx = \frac{2640}{39}$$

$$Mx = 67,69$$

2. Persentase Ketuntasan Siswa = $\frac{\text{Akeh Sisya Sane Tuntas}}{\text{Akeh Sisya Ring Kelas}} (100\%)$

$$\text{Persentase Ketuntasan Siswa} = \frac{20}{39} \times 100\%$$

$$\text{Persentase Ketuntasan Siswa} = 51,28 \%$$

Lepitan 10. Pikolih Pratiaksa Guru Pailehan I

No	Aspek sane kaselehin	Kawentenan		Keterangan
		Wenten	Nenten	
Purwaka				
1	Guru ngranjing ka kelas miwah ngaturang panganjali umat “Om Swastiastu”	✓		Guru sampun ngucapang panganjali
2	Guru nguratiang kasayagayang sisia sadurung malajah lan ngamargiang <i>absensi</i>	✓		Guru sampun ngecek kasayagayang sisia lan ngamargiang absensi
3	Guru nyinahang <i>apersepsi</i> ngenenin indik peplajahan nyurat puisi Bali anyar	✓		Guru sampun ngicenin <i>apersepsi</i>
4	Guru nyinahang KD miwah tetujon peplajahan sane pacang kapanggih olih sisia sawusan nyarengin peplajahan	✓		Guru sampun nyinahang KD miwah tetujon peplajahan
5	Guru nyinahang pangrencana saking piranti peplajahan sane pacang kanggen inggih punika tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat	✓		Guru sampun nyinahang pangrencana indik piranti sane pacang kanggen
6	Guru nyinahang pidabdab nyurat puisi Bali anyar nganggen sarana tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat	✓		Guru sampun nyinahang pidabdab nyurat puisi Bali anyar nganggen sarana tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
Parikrama Inti				
7	Guru ngedumang miwah nlatrang materi kasusastraan Bali miwah conto puisi Bali anyar	✓		Guru sampun ngicenin materi kasusastraan Bali miwah conto puisi Bali anyar
8	Guru nlatarang indik teges puisi Bali anyar miwah <i>struktur</i> puisi	✓		Guru sampun nlatarang indik teges puisi Bali anyar miwah <i>struktur</i> puisi

No	Aspek sane kaselehin	Kawentenan		Keterangan
		Wenten	Nenten	
9	Guru ngicen galah majeng sisia antuk matakén yening wenten sane dereng karesepang	✓		Guru sampun ngicen galah majeng sisia antuk matakén
10	Guru ngicen galah majeng sisia antuk nguratiang kawentenan tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat sane kaanggen ring pamلاجahan	✓		Guru sampun ngicen galah majeng sisia antuk nguratiang kawentenan tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat sane kaanggen ring pamلاجahan
11	Guru ngicen sisia makarya puisi Bali anyar nganutin tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat sane kacingak	✓		Guru sampun ngicen sisia makarya puisi Bali anyar nganutin tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat sane kacingak
12	Guru nikain sisia mupulang puisi sane sampun kakaryanin saha ngicenin panampén majeng ring puisi sane kasurat olih sisia	✓		Guru sampun nikain sisia mupulang puisi sane sampun kakaryanin saha ngicenin panampén majeng ring puisi sane kasurat olih sisia
Pamuput				
13	Guru ngwantu sisia nyutetang materi peplajahan sane sampun kapolihang		✓	Guru durung ngwantu sisia nyutetang materi peplajahan
14	Guru ngicen penguatan indik asil pamicutet sane katlatarang olih sisia		✓	Guru durung ngicen penguatan indik asil pamicutet
15	Guru mulat waliang indik pamargin peplajahan sane sampun kalaksanayang	✓		Guru mulat waliang indik pamargin peplajahan
16	Guru ngicen pawarah-warrah indik pangajahan sane pacang rauh	✓		Guru ngicen pawarah-warrah indik pangajahan sane pacang rauh

17	Guru ngicen <i>kuesioner</i> anggen nguningin panampen sisia indik parikrama peplajahan sane sampun kalaksanayang	✓		Guru ngicen <i>kuesioner</i> majeng sisia
18	Guru muputang peplajahan antuk parama santih “Om Shanti, Shanti, Shanti Om”	✓		Guru muputang peplajahan antuk parama santih

Lepitan 11. Pikolih Pratiaksa Guru Pailehan II

No	Aspek sane kaselehin	Kawentenanan		Keterangan
		Wenten	Nenten	
Purwaka				
1	Guru ngranjing ka kelas miwah ngaturang panganjali umat “Om Swastiastu”	✓		Guru sampun ngucapang panganjali
2	Guru nguratiang kasayagayang sisia sadurung malajah lan ngamargiang <i>absensi</i>	✓		Guru sampun ngecek kasayagayang sisia lan ngamargiang absensi
3	Guru nyinahang <i>apersepsi</i> ngenenin indik peplajahan nyurat puisi Bali anyar	✓		Guru sampun ngicenin <i>apersepsi</i>
4	Guru nyinahang KD miwah tetujon peplajahan sane pacang kapanggih olih sisia sawusan nyarengin peplajahan	✓		Guru sampun nyinahang KD miwah tetujon peplajahan
5	Guru nyinahang pangrencana saking piranti peplajahan sane pacang kanggen inggih punika tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat	✓		Guru sampun nyinahang pangrencana indik piranti sane pacang kanggen
6	Guru nyinahang pidabdab nyurat puisi Bali anyar nganggen sarana tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat	✓		Guru sampun nyinahang pidabdab nyurat puisi Bali anyar nganggen sarana tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat
Parikrama Inti				
7	Guru ngedumang miwah nlatrang materi kasusastraan Bali miwah conto puisi Bali anyar	✓		Guru sampun ngicenin materi kasusastraan Bali miwah conto puisi Bali anyar
8	Guru nlatarang indik teges puisi Bali anyar miwah <i>struktur</i> puisi	✓		Guru sampun nlatarang indik teges puisi Bali anyar miwah <i>struktur</i> puisi
9	Guru ngicen galah majeng	✓		Guru sampun

No	Aspek sane kaselehin	Kawentenan		Keterangan
		Wenten	Nenten	
	sisia antuk mataken yening wenten sane dereng karesepang			ngicen galah majeng sisia antuk mataken
10	Guru ngicen galah majeng sisia antuk nguratiang kawentenan tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat sane kaanggen ring pamlajahan	✓		Guru sampun ngicen galah majeng sisia antuk nguratiang kawentenan tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat sane kaanggen ring pamlajahan
11	Guru ngicen sisia makarya puisi Bali anyar nganutin tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat sane kacingak	✓		Guru sampun ngicen sisia makarya puisi Bali anyar nganutin tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat sane kacingak
12	Guru nikain sisia mupulang puisi sane sampun kakaryanin saha ngicenin panampen majeng ring puisi sane kasurat olih sisia	✓		Guru sampun nikain sisia mupulang puisi sane sampun kakaryanin saha ngicenin panampen majeng ring puisi sane kasurat olih sisia
Pamuput				
13	Guru ngwantu sisia nyutetang materi peplajahan sane sampun kapolihang	✓		Guru ngwantu sisia nyutetang materi peplajahan
14	Guru ngicen penguatan indik asil pamicutet sane katlatarang olih sisia	✓		Guru ngicen penguatan indik asil pamicutet
15	Guru mulat waliang indik pamargin peplajahan sane sampun kalaksanayang	✓		Guru mulat waliang indik pamargin peplajahan
16	Guru ngicen pawarah-warrah indik pangajahan sane pacang rauh	✓		Guru ngicen pawarah-warrah indik pangajahan sane pacang rauh
17	Guru ngicen <i>kuesioner</i> anggen nguningin panampen sisia	✓		Guru ngicen <i>kuesioner</i> majeng

No	Aspek sane kaselehin	Kawentenanan		Keterangan
		Wenten	Nenten	
	indik parikrama peplajahan sane sampun kalaksanayang			sisia
18	Guru muputang peplajahan antuk parama santih “Om Shanti, Shanti, Shanti Om”	✓		Guru muputang peplajahan antuk parama santih

Lepitan 12. Pikolih Pratiaksa Sisia Pailehan I

No	aspek sane kaselehin	Kawentenan		Keterangan
		Wenten	Nenten	
1	Sisia ngaturang panganjali	✓		Sisia sampun ngaturang panganjali
2	Sisia nyayagayang angga sadurung malajah	✓		Sisia prasida nyayagayang angga sadurung malajah
3	Sisia nguratiang KD tatujon pamalajahan sane katelatarang olih guru.	✓		Sisia sampun nguratiang KD tatujon pamalajahan sane katelatarang olih guru.
4	Sisia ngrekeh materi paplajahan kasusastraan miwah conto puisi Bali anyar	✓		Sisia prasida ngrekeh materi paplajahan kasusastraan miwah contoh puisi Bali anyar
5	Sisia nguratiang materi paplajahan sane katlatarang olih guru	✓		Sisia sampun nguratiang materi peplajahan sane katlatarang olih guru
6	Sisia nguratiang sarana tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru	✓		Sisia sampun nguratiang sarana tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru
7	Sisia nguratiang daging tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru	✓		Sisia sampun ngresep antuk daging tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru
8	Sisia mataken rikala guru sampun usan ngicenin materi ngenenin indik nyurat puisi Bali anyar lan tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat		✓	Sisia nenten mataken rikala guru sampun usan ngicenin materi
9	Sisia mirengang (<i>menyimak</i>) pidabdab	✓		Sisia sampun mirengang

No	aspek sane kaselehin	Kawentenan		Keterangan
		Wenten	Nenten	
	nyurat puisi Bali anyar nganggen tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat			(Menyimak) pidabdab nyurat puisi Bali anyar
10	Sisia kayun ngamargiang tes, inggih punika nyurat puisi Bali anyar	✓		Sisia sampun kayun ngamargiang <i>tes</i> , inggih punika nyurat puisi Bali anyar
11	Sisia nyarengin paplajahan sane becik	✓		Sisia sampun nyarengin peplajahan sane becik
12	Keaktifan sisia ring paplajahan nyurat puisi Bali anyar	✓		Sisia sampun aktif ring peplajahan nyurat puisi Bali anyar
13	Sisia nyutetang daging paplajahan		✓	Sisia durung nyutetang daging peplajahan
14	Sisia nagingin kuesioner	✓		Sisia sampun nagingin <i>kuesioner</i>
15	Sisia ngaturang paramasanti	✓		Sisia sampun ngaturang paramasanti.

Lepitan 13. Pikolih Pratiaksa Sisia Pailehan II

No	aspek sane kaselehin	Kawentenan		Keterangan
		Wenten	Nenten	
1	Sisia ngaturang panganjali	✓		Sisia sampun ngaturang panganjali
2	Sisia nyayagayang angga sadurung malajah	✓		Sisia prasida nyayagayang angga sadurung malajah
3	Sisia nguratiang KD tatujon pamalajahan sane katelatarang olih guru.	✓		Sisia sampun nguratiang KD tatujon pamalajahan sane katelatarang olih guru.
4	Sisia ngrereh materi paplajahan kasusastraan miwah conto puisi Bali anyar	✓		Sisia prasida ngrereh materi paplajahan kasusastraan miwah contoh puisi Bali anyar
5	Sisia nguratiang materi paplajahan sane katlatarang olih guru	✓		Sisia sampun nguratiang materi paplajahan sane katlatarang olih guru
6	Sisia nguratiang sarana tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru	✓		Sisia sampun nguratiang sarana tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru
7	Sisia nguratiang daging tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru	✓		Sisia sampun ngresep antuk daging tembang <i>pop</i> Bali sane kaputer olih guru
8	Sisia matakén rikala guru sampun usan ngicenin materi ngenenin indik nyurat puisi Bali anyar lan tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat	✓		Sisia matakén rikala guru sampun usan ngicenin materi
9	Sisia mirengang (<i>menyimak</i>) pidabdab nyurat puisi Bali anyar	✓		Sisia sampun mirengang (<i>Menyimak</i>)

No	aspek sane kaselehin	Kawentenan		Keterangan
		Wenten	Nenten	
	nganggan tembang <i>pop</i> Bali Bungan Sandat			pidabdab nyurat puisi Bali anyar
10	Sisia kayun ngamargiang tes, inggih punika nyurat puisi Bali anyar	✓		Sisia sampun kayun ngamargiang <i>tes</i> , inggih punika nyurat puisi Bali anyar
11	Sisia nyarengin paplajahan sane becik	✓		Sisia sampun nyarengin peplajahan sane becik
12	Keaktifan sisia ring paplajahan nyurat puisi Bali anyar	✓		Sisia sampun aktif ring peplajahan nyurat puisi Bali anyar
13	Sisia nyutetang daging paplajahan	✓		Sisia nyutetang daging peplajahan
14	Sisia nagingin kuesioner	✓		Sisia sampun nagingin <i>kuesioner</i>
15	Sisia ngaturang paramasanti	✓		Sisia sampun ngaturang paramasanti.

Lepitan 14. Data Skor Sisia miwah Kategori Sajeroning Pikolih Tes Kawagedan Nyurat Puisi Bali Anyar Sisia Pailehan I

No	Wastan Sisia	Aspek sane katureksain				Total	Kategori
		1	2	3	4		
		5-25	5-25	5-25	5-25		
1.	Alya Kathy Logo	20	15	20	16	71	Becik
2.	Dewa Kadek Artana	15	20	15	15	65	Pinih Sedeng
3.	Gede Aditya Winata	20	15	15	14	64	Pinih Sedeng
4.	Gede Toza Arya Wiguna	20	15	15	22	72	Becik
5.	Gusti Ayu Putu Ari Chintya Dewi	15	15	20	16	66	Pinih Sedeng
6.	I Gede Wilfa Gautama	20	15	15	23	73	Becik
7.	I Gede Yoga Budi Pratama	20	20	10	17	67	Pinih Sedeng
8.	I Ketut Yudistira Saputra	20	20	20	13	73	Becik
9.	I Made Dwi Saskarayana	20	20	20	25	80	Becik
10.	Kadek Ari Damayanti	20	20	20	20	80	Becik
11.	Kadek Ayu Novia Pradnya Dewi	20	15	15	17	67	Pinih Sedeng
12.	Kadek Icha Cintya	20	20	20	23	83	Becik Pisan
13.	Kadek Krisnayana	15	20	15	20	70	Pinih Sedeng
14.	Kadek Merry Lionita	20	15	15	25	75	Becik
15.	Kadek Ngurah Elno Prayoga	20	20	14	16	70	Pinih sedeng
16.	Kadek Ria Ulantini	20	15	15	18	68	Pinih sedeng
17.	Kadek Sami Apriadi	20	15	15	20	70	Pinih sedeng
18.	Kadek Wulan Trisna Ayu	20	20	20	20	80	Becik
19.	Kadek Yuna Pradnyaswari	20	20	20	20	80	Becik
20.	Ketut Mia Paramita	15	15	20	18	68	Pinih sedeng
21.	Komang Alvin Diksajaya	20	15	15	23	73	Becik
22.	Komang Gelotin	20	23	15	15	73	Becik
23.	Komang Harry Arta Wiguna	20	15	15	18	68	Pinih sedeng
24.	Komang Raffi Andika Putra	20	15	18	15	68	Pinih Sedeng
25.	Komang Renal Wahyu Pratama	22	17	22	15	76	Becik
26.	Komang Sandy Ariwinata	15	20	19	15	69	Pinih Sedeng

27.	Komang Sri Wahyuni	20	23	15	15	73	Becik
28.	Komang Wira Adi Pradita	20	20	20	20	80	Becik
29.	Luh Putu Sinta Padmadiantini	15	20	20	23	78	Becik
30.	Made Ariantini	20	20	15	19	74	Becik
31.	Made Kevin Deslimabel S.	20	19	20	15	74	Becik
32.	Made Rina Virgiani	20	22	18	15	75	Becik
33.	Made Sudarma Yasa	20	19	15	15	69	Pinih Sedeng
34.	Pande Made Ari Pradnyana	20	20	15	23	78	Becik
35.	Putu Ayu Widya Dama Putri	20	23	20	16	79	Becik
36.	Putu Cintya Maharani	20	20	20	24	84	Becik pisan
37.	Putu Diva Sevita	15	19	15	20	69	Pinih Sedeng
38.	Putu Nia	20	20	20	23	83	Becik pisan
39.	Putu Panca Rasya	20	20	20	16	76	Becik
Jumlah Skor						2.861	
Rerata						73,35	
Ketuntasan Klasikal						69,23%	

Pamiteges:

- a) Aspek sane katureksa:
 1. Pepalihan Kruna/Tata Kruna
 2. Maya Citta
 3. Teges
 4. Pabesen
- b) Jumlah *Skor* = 2.861
- c) Ketuntasan Klasikal = sisia
- d) Rerata Kelas: $Mx = \frac{\sum X}{N}$
 $Mx = \frac{2861}{39}$
 $Mx = 73,35$
- e) Persentase Ketuntasan Sisyane = $\frac{\text{Akeh Sisyane Sane Tuntas}}{\text{Akeh Sisyane Ring Kelas}} (100\%)$
 Persentase Ketuntasan Sisyane = $\frac{29}{39} \times 100\%$
 Persentase Ketuntasan Sisyane = 74,35 %

Lepitan 15. Data Skor Sisia miwah Kategori Sajeroning Pikolih Tes Kawagedan Sisia Nyurat Puisi Bali Anyar Pailehan II

No	Wastan Sisia	Aspek sane katureksain				Total	Kategori
		1	2	3	4		
		5-25	5-25	5-25	5-25		
1.	Alya Kathy Logo	23	15	20	15	73	Becik
2.	Dewa Kadek Artana	23	15	15	23	76	Becik
3.	Gede Aditya Winata	20	15	15	21	71	Becik
4.	Gede Toza Arya Wiguna	20	18	19	19	76	Becik
5.	Gusti Ayu Putu Ari Chintya Dewi	22	15	15	20	72	Becik
6.	I Gede Wilfa Gautama	20	15	20	20	75	Becik
7.	I Gede Yoga Budi Pratama	20	15	17	21	73	Becik
8.	I Ketut Yudistira Saputra	20	20	20	20	80	Becik Pisan
9.	I Made Dwi Saskarayana	24	20	20	24	88	Becik Pisan
10.	Kadek Ari Damayanti	21	21	20	23	85	Becik pisan
11.	Kadek Ayu Novia Pradnya Dewi	20	15	15	21	71	Becik
12.	Kadek Icha Cintya	23	20	20	25	85	Becik Pisan
13.	Kadek Krisnayana	20	20	19	20	79	Becik
14.	Kadek Merry Lionita	20	20	21	21	82	Becik pisan
15.	Kadek Ngurah Elno Prayoga	21	22	17	17	77	Becik
16.	Kadek Ria Ulantini	20	18	19	19	76	Becik
17.	Kadek Sami Apriadi	20	20	20	20	80	Becik Pisan
18.	Kadek Wulan Trisna Ayu	25	14	20	25	84	Becik pisan
19.	Kadek Yuna Pradnyaswari	20	20	20	21	81	Becik pisan
20.	Ketut Mia Paramita	20	17	18	17	72	Becik
21.	Komang Alvin Diksajaya	20	20	20	19	79	Becik
22.	Komang Gelotin	20	20	20	20	80	Becik
23.	Komang Harry Arta Wiguna	19	19	17	18	73	Becik
24.	Komang Raffi Andika Putra	20	19	19	15	73	Becik
25.	Komang Renal Wahyu Pratama	20	20	19	20	79	Becik
26.	Komang Sandy Ariwinata	18	20	20	20	78	Becik
27.	Komang Sri Wahyuni	20	20	20	20	80	Becik
28.	Komang Wira Adi	21	20	20	20	81	Becik Pisan

	Pradita						
29.	Luh Putu Sinta Padmadiantini	20	20	20	20	80	Becik
30.	Made Ariantini	20	20	20	25	85	Becik pisan
31.	Made Kevin Deslimabel S.	20	20	20	20	80	Becik
32.	Made Rina Virgiani	20	20	20	20	80	Becik
33.	Made Sudarma Yasa	22	17	20	18	77	Becik
34.	Pande Made Ari Pradnyana	20	20	20	20	80	Becik
35.	Putu Ayu Widya Dama Putri	21	20	20	20	81	Becik pisan
36.	Putu Cintya Maharani	25	23	20	20	88	Becik Pisan
37.	Putu Diva Sevita	20	16	14	24	74	Becik
38.	Putu Nia	25	24	20	20	89	Becik pisan
39.	Putu Panca Rasya	22	17	20	18	77	Becik
Jumlah Skor						3.070	
Rerata						78,71	
Ketuntasan Klasikal						100%	

Pamiteges:

a) Aspek sane katureksa:

1. Pepalihan Kruna/Tata Kruna
2. Maya Citta
3. Teges
4. Pabesen

b). Jumlah *Skor* = 3.070

d). Ketuntasan Klasikal = sisia

e). Rerata Kelas: $M_x = \frac{\sum X}{N}$

$$M_x = \frac{3.070}{39}$$

$$M_x = 78,71$$

f) Persentase Ketuntasan Sisia = $\frac{\text{Akeh Sisia Sane Tuntas}}{\text{Akeh Sisia Ring Kelas}} (100\%)$

$$\text{Persentase Ketuntasan Sisia} = \frac{39}{39} \times 100\%$$

$$\text{Persentase Ketuntasan Sisia} = 100\%$$

Lepitan 16. Paimabangan *Skor Kawagedan Sisia Sajeroning Nyurat Puisi Bali Anyar.*

No	Wastan Sisia	Pikolih Nilai Awal	Pailehan I	Pailehan II	Kategori
1.	Alya Kathy Logo	70	71	73	Nincap lan Tuntas
2.	Dewa Kadek Artana	65	65	76	Nincap lan Tuntas
3.	Gede Aditya Winata	55	64	71	Nincap lan Tuntas
4.	Gede Toza Arya Wiguna	70	72	76	Nincap lan Tuntas
5.	Gusti Ayu Putu Ari Chintya Dewi	65	66	72	Nincap lan Tuntas
6.	I Gede Wilfa Gautama	70	73	75	Nincap lan Tuntas
7.	I Gede Yoga Budi Pratama	55	67	73	Nincap lan Tuntas
8.	I Ketut Yudistira Saputra	70	73	80	Nincap lan Tuntas
9.	I Made Dwi Saskarayana	80	80	88	Nincap lan Tuntas
10.	Kadek Ari Damayanti	75	80	85	Nincap lan Tuntas
11.	Kadek Ayu Novia Pradnya Dewi	65	67	71	Nincap lan Tuntas
12.	Kadek Icha Cintya	75	83	85	Nincap lan Tuntas
13.	Kadek Krisnayana	65	70	79	Nincap lan Tuntas
14.	Kadek Merry Lionita	65	75	82	Nincap lan Tuntas
15.	Kadek Ngurah Elna Prayoga	65	70	77	Nincap lan Tuntas
16.	Kadek Ria Ulantini	65	68	76	Nincap lan Tuntas
17.	Kadek Sami Apriadi	70	70	80	Nincap lan Tuntas
18.	Kadek Wulan Trisna Ayu	80	80	84	Nincap lan Tuntas
19.	Kadek Yuna Pradnyaswari	75	80	81	Nincap lan Tuntas
20.	Ketut Mia Paramita	65	68	72	Nincap lan Tuntas
21.	Komang Alvin Diksajaya	70	73	79	Nincap lan Tuntas

22.	Komang Gelotin	70	73	80	Nincap lan Tuntas
23.	Komang Harry Arta Wiguna	60	68	73	Nincap lan Tuntas
24.	Komang Raffi Andika Putra	65	68	73	Nincap lan Tuntas
25.	Komang Renal Wahyu Pratama	70	76	79	Nincap lan Tuntas
26.	Komang Sandy Ariwinata	65	69	78	Nincap lan Tuntas
27.	Komang Sri Wahyuni	70	73	80	Nincap lan Tuntas
28.	Komang Wira Adi Pradita	80	80	81	Nincap lan Tuntas
29.	Luh Putu Sinta Padmiantini	65	78	80	Nincap lan Tuntas
30.	Made Ariantini	70	74	85	Nincap lan Tuntas
31.	Made Kevin Deslimabel S.	65	74	80	Nincap lan Tuntas
32.	Made Rina Virgiani	70	75	80	Nincap lan Tuntas
33.	Made Sudarma Yasa	65	69	77	Nincap lan Tuntas
34.	Pande Made Ari Pradnyana	70	78	80	Nincap lan Tuntas
35.	Putu Ayu Widya Dama Putri	60	79	81	Nincap lan Tuntas
36.	Putu Cintya Maharani	75	84	88	Nincap lan Tuntas
37.	Putu Diva Sevita	55	69	74	Nincap lan Tuntas
38.	Putu Nia	70	83	89	Nincap lan Tuntas
39.	Putu Panca Rasya	60	76	77	Nincap lan Tuntas
Total Skor		2.640	2.861	3.070	
Rerata		67,69	73,35	78,71	

Lepitan 17. Rekapitulasi Pikolih Panampen Sisia ring Pailehan I miwah Persentasenyane

Pitaken Nomor	Panampen				
	PC	C	KC	NC	PNC
1	24 diri 61,53%	15 diri 38,47%	0	0	0
2	20 diri 51,28%	19 diri 48,72%	0	0	0
3	16 diri 41,02%	20 diri 51,28%	2 diri 7,7%	0	0
4	19 diri 48,71%	15 diri 38,46 %	5 diri 12,83 %	0	0
5	29 diri 74,35%	10 diri 25,65%	0	0	0
Jumlah cawisan sisia	108 diri 55,10%	81 diri 41,32%	7 diri 3,58%	-	-
Jumlah skor sisia	540	324	21	-	-

Makasami skor punika kapolihang saking rumus ring sor.

$$X = \frac{\sum n}{N}$$

$$X = \frac{855}{39}$$

$$X = 21,92$$

Pamiteges:

X : Jumlah skor rerata panampen sisia
 $\sum n$: Jumlah skor sisia
 $\sum n$: (108x5) + (81x4) + (7x3)
 $\sum n$: 540 + 324 + 21
 $\sum n$: 855
N : Jumlah sisia sane nagingin kuesioner
N : 39

PC: Pinih Cumpu
C : Cumpu
KC : Kirang Cumpu
NC : Nenten Cumpu
PNC : Pinih Nenten Cumpu

Lepitan 18. Pikolih Skor Panampen Sisia ring Pailehan I

No	Wastan Sisia	Pitaken					Total Skor	Pamiteges
		1	2	3	4	5		
1.	Alya Kathy Logo	4	4	4	4	4	20	Cumpu
2.	Dewa Kadek Artana	5	5	4	5	5	24	Pinih Cumpu
3.	Gede Aditya Winata	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
4.	Gede Toza Arya Wiguna	5	5	4	4	5	23	Pinih Cumpu
5.	Gusti Ayu Putu Ari Chintya Dewi	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
6.	I Gede Wilfa Gautama	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
7.	I Gede Yoga Budi Pratama	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
8.	I Ketut Yudistira Saputra	4	4	4	3	4	19	Cumpu
9.	I Made Dwi Saskarayana	4	4	4	5	5	22	Cumpu
10.	Kadek Ari Damayanti	5	4	5	5	5	24	Pinih Cumpu
11.	Kadek Ayu Novia Pradnya Dewi	5	4	4	5	5	23	Cumpu
12.	Kadek Icha Cintya	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
13.	Kadek Krisnayana	4	4	4	4	4	20	Cumpu
14.	Kadek Merry Lionita	5	4	4	4	5	22	Cumpu
15.	Kadek Ngurah Elna Prayoga	4	4	4	3	4	19	Cumpu
16.	Kadek Ria Ulantini	4	4	4	4	5	21	Cumpu
17.	Kadek Sami Apriadi	5	4	5	5	5	24	Pinih Cumpu
18.	Kadek Wulan Trisna Ayu	4	5	4	4	5	22	Cumpu
19.	Kadek Yuna Pradnyaswari	5	4	4	5	4	22	Cumpu
20.	Ketut Mia Paramita	4	5	4	4	5	22	Cumpu
21.	Komang Alvin Diksajaya	5	4	5	4	4	22	Cumpu
22.	Komang Gelotin	4	5	4	4	4	21	Cumpu
23.	Komang Harry Arta Wiguna	4	4	4	3	5	18	Cumpu
24.	Komang Raffi Andika Putra	4	4	3	4	5	20	Cumpu
25.	Komang Renal Wahyu Pratama	4	4	5	3	5	21	Cumpu
26.	Komang Sandy Ariwinata	5	5	5	4	5	24	Pinih Cumpu
27.	Komang Sri Wahyuni	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
28.	Komang Wira Adi Pradita	5	5	5	4	5	24	Pinih Cumpu
29.	Luh Putu Sinta Padmadiantini	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
30.	Made Ariantini	4	4	4	4	4	20	Cumpu
31.	Made Kevin Deslimabel S.	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
32.	Made Rina Virgiani	5	5	4	5	5	24	Pinih Cumpu
33.	Made Sudarma Yasa	4	4	4	3	4	19	Cumpu
34.	Pande Made Ari Pradnyana	5	5	4	4	4	22	Cumpu
35.	Putu Ayu Widya Dama Putri	4	4	4	4	4	20	Cumpu
36.	Putu Cintya Maharani	5	5	4	5	5	24	Pinih Cumpu
37.	Putu Diva Sevita	5	5	4	5	5	24	Pinih Cumpu
38.	Putu Nia	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
39.	Putu Panca Rasya	4	4	4	5	5	22	Cumpu
Total Skor Keseluruhan							855	
Rerata							21, 92	

Pamiteges:

1 : Pitaken Nomor 1

2 : Pitaken Nomor 2

3 : Pitaken Nomor 3

4 : Pitaken Nomor 4

5 : Pitaken Nomor 5

Skor 5 (PC) : Pinih Cumpu

Skor 4 (C) : Cumpu

Skor 3 (KC) : Kirang Cumpu

Skor 2 (NC) : Nenten Cumpu

Skor 1 (PNC) : Pinih Nenten Cumpu

Lepitan 19. Rekapitulasi Pikolih Panampen Sisia ring Pailehan II miwah Persentasenyane

Pitaken Nomor	Panampen				
	PC	C	KC	NC	PNC
1	35 diri 89,74%	4 diri 10,26%	0	0	0
2	31 diri 79,48%	8 diri 20,52%	0	0	0
3	32 diri 82,05%	7 diri 17,95%	0	0	0
4	30 diri 76,92%	9 diri 23,08%	0	0	0
5	26 diri 66,66%	13 diri 33,34%	0	0	0
Jumlah cawisan sisia	154 diri 78,57%	42 diri 21,43%	-	-	-
Jumlah skor sisia	770	168	-	-	-

Makasami skor punika kapolihang saking rumus ring sor.

$$X = \frac{\sum n}{N}$$

$$X = \frac{938}{39}$$

$$X = 24,05$$

Pamiteges:

$$X = \text{Jumlah skor rerata panampen sisia}$$

$$\sum n = \text{Jumlah skor sisia}$$

$$\sum n = (154 \times 5) + (42 \times 4)$$

$$\sum n = 770 + 168$$

$$\sum n = 938$$

$$N = \text{Jumlah sisia sane nagingin angket} = 39$$

PC : Pinih Cumpu
 C : Cumpu
 KC : Kirang Cumpu
 NC : Nenten Cumpu
 PNC : Pinih Nenten Cumpu

Lepitan 20. Pikolih Skor Panampen Sisia ring Pailehan II

No	Wastan Sisia	Pitaken					Total Skor	Pamiteges
		1	2	3	4	5		
1.	Alya Kathy Logo	5	5	5	5	4	24	Pinih Cumpu
2.	Dewa Kadek Artana	5	4	5	5	5	24	Pinih Cumpu
3.	Gede Aditya Winata	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
4.	Gede Toza Arya Wiguna	5	5	5	5	4	24	Pinih Cumpu
5.	Gusti Ayu Putu Ari Chintya Dewi	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
6.	I Gede Wilfa Gautama	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
7.	I Gede Yoga Budi Pratama	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
8.	I Ketut Yudistira Saputra	5	5	4	4	4	22	Cumpu
9.	I Made Dwi Saskarayana	5	5	5	5	4	24	Pinih Cumpu
10.	Kadek Ari Damayanti	5	4	5	5	5	24	Pinih Cumpu
11.	Kadek Ayu Novia Pradnya Dewi	5	4	5	5	5	24	Pinih Cumpu
12.	Kadek Icha Cintya	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
13.	Kadek Krisnayana	5	5	5	4	4	23	Pinih Cumpu
14.	Kadek Merry Lionita	5	5	5	5	4	24	Pinih Cumpu
15.	Kadek Ngurah Elno Prayoga	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
16.	Kadek Ria Ulantini	5	5	4	5	5	24	Pinih Cumpu
17.	Kadek Sami Apriadi	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
18.	Kadek Wulan Trisna Ayu	5	5	5	5	4	24	Pinih Cumpu
19.	Kadek Yuna Pradnyaswari	5	4	4	4	5	22	Cumpu
20.	Ketut Mia Paramita	4	5	4	4	5	22	Cumpu
21.	Komang Alvin Diksajaya	5	4	5	4	4	22	Cumpu
22.	Komang Gelotin	5	5	5	5	4	24	Pinih Cumpu
23.	Komang Harry Arta Wiguna	5	5	5	5	4	24	Pinih Cumpu
24.	Komang Raffi Andika Putra	5	4	5	5	5	24	Pinih Cumpu
25.	Komang Renal Wahyu Pratama	4	4	5	5	5	23	Pinih Cumpu
26.	Komang Sandy Ariwinata	5	5	5	4	5	24	Pinih Cumpu
27.	Komang Sri Wahyuni	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
28.	Komang Wira Adi Pradita	5	5	5	4	5	24	Pinih Cumpu
29.	Luh Putu Sinta Padmiantini	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
30.	Made Ariantini	4	4	5	4	5	22	Cumpu
31.	Made Kevin Deslimabel	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu

S.								
32.	Made Rina Virgiani	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
33.	Made Sudarma Yasa	4	5	4	5	5	23	Pinih Cumpu
34.	Pande Made Ari Pradnyana	5	5	5	5	4	24	Pinih Cumpu
35.	Putu Ayu Widya Dama Putri	5	5	5	5	4	24	Pinih Cumpu
36.	Putu Cintya Maharani	5	5	4	5	5	24	Pinih Cumpu
37.	Putu Diva Sevita	5	5	4	5	5	24	Pinih Cumpu
38.	Putu Nia	5	5	5	5	5	25	Pinih Cumpu
39.	Putu Panca Rasya	5	5	5	4	4	23	Pinih Cumpu
Total Skor Keseluruhan							938	
Rerata							24,05	

Pamiteges:

- 1** : Pitaken Nomor 1
- 2** : Pitaken Nomor 2
- 3** : Pitaken Nomor 3
- 4** : Pitaken Nomor 4
- 5** : Pitaken Nomor 5
- Skor 5 (PC)** : Pinih Cumpu
- Skor 4 (C)** : Cumpu
- Skor 3 (KC)** : Kirang Cumpu
- Skor 2 (NC)** : Nenten Cumpu
- Skor 1 (PNC)** : Pinih Nenten Cumpu

Lepitan 21. Paimbangan Skor Panampen Sisia Sajeroning Nyurat Puisi Bali

Anyar.

No	Wastan Sisia	Pailehan I		Pailehan II	
		Total	pamiteges	Total	Pamiteges
1.	Alya Kathy Logo	20	Cumpu	24	Pinih Cumpu
2.	Dewa Kadek Artana	24	Pinih Cumpu	24	Pinih Cumpu
3.	Gede Aditya Winata	25	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
4.	Gede Toza Arya Wiguna	23	Pinih Cumpu	24	Pinih Cumpu
5.	Gusti Ayu Putu Ari Chintya Dewi	25	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
6.	I Gede Wilfa Gautama	25	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
7.	I Gede Yoga Budi Pratama	25	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
8.	I Ketut Yudistira Saputra	19	Cumpu	22	Cumpu
9.	I Made Dwi Saskarayana	22	Cumpu	24	Pinih Cumpu
10.	Kadek Ari Damayanti	24	Pinih Cumpu	24	Pinih Cumpu
11.	Kadek Ayu Novia Pradnya Dewi	23	Cumpu	24	Pinih Cumpu
12.	Kadek Icha Cintya	25	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
13.	Kadek Krisnayana	20	Cumpu	23	Pinih Cumpu
14.	Kadek Merry Lionita	22	Cumpu	24	Pinih Cumpu
15.	Kadek Ngurah Elna Prayoga	19	Cumpu	25	Pinih Cumpu
16.	Kadek Ria Ulantini	21	Cumpu	24	Pinih Cumpu
17.	Kadek Sami Apriadi	24	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
18.	Kadek Wulan Trisna Ayu	22	Cumpu	24	Pinih Cumpu
19.	Kadek Yuna Pradnyaswari	22	Cumpu	22	Cumpu
20.	Ketut Mia Paramita	22	Cumpu	22	Cumpu
21.	Komang Alvin Diksajaya	22	Cumpu	22	Cumpu
22.	Komang Gelotin	21	Cumpu	24	Pinih Cumpu
23.	Komang Harry Arta Wiguna	18	Cumpu	24	Pinih

					Cumpu
24.	Komang Raffi Andika Putra	20	Cumpu	24	Pinih Cumpu
25.	Komang Renal Wahyu Pratama	21	Cumpu	23	Pinih Cumpu
26.	Komang Sandy Ariwinata	24	Pinih Cumpu	24	Pinih Cumpu
27.	Komang Sri Wahyuni	25	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
28.	Komang Wira Adi Pradita	24	Pinih Cumpu	24	Pinih Cumpu
29.	Luh Putu Sinta Padmadiantini	25	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
30.	Made Ariantini	20	Cumpu	22	Cumpu
31.	Made Kevin Deslimabel S.	25	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
32.	Made Rina Virgiani	24	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
33.	Made Sudarma Yasa	19	Cumpu	23	Pinih Cumpu
34.	Pande Made Ari Pradnyana	22	Cumpu	24	Pinih Cumpu
35.	Putu Ayu Widya Dama Putri	20	Cumpu	24	Pinih Cumpu
36.	Putu Cintya Maharani	24	Pinih Cumpu	24	Pinih Cumpu
37.	Putu Diva Sevita	24	Pinih Cumpu	24	Pinih Cumpu
38.	Putu Nia	25	Pinih Cumpu	25	Pinih Cumpu
39.	Putu Panca Rasya	22	Cumpu	23	Pinih Cumpu
Total Keseluruhan Skor		855	Cumpu	938	Pinih
Rerata		21,92		24,05	Cumpu

Lepitan 22. Uji Normalitas Pikolih Kawagedan Nyurat Puisi Bali Anyar Sisia Kelas X7 SMA Negeri 2 Singaraja antuk Ngawigunayang Tembang Pop Bali Bungan Sandat pailehan I miwah pailehan II.

Tests of Normality							
	sikls	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
nama	p1	,116	39	,200*	,958	39	,150
	p2	,112	39	,200*	,957	39	,138

*. This is a lower bound of the true significance.
a. Lilliefors Significance Correction

Lepitan 23 Uji Homogenitas Pikolih Kawagedan Nyurat Puisi Bali Anyar Sisia Kelas X7 SMA Negeri 2 Singaraja antuk Ngawigunayang Tembang Pop Bali Bungan Sandat pailehan I miwah pailehan II.

Test of Homogeneity of Variances					
		Levene Statistic	df1	df2	Sig.
nama	Based on Mean	1,149	1	76	,287
	Based on Median	1,059	1	76	,307
	Based on Median and with adjusted df	1,059	1	75,860	,307
	Based on trimmed mean	1,073	1	76	,304

Lepitan 24 Uji Hipotesis Pikolih Kawagedan Nyurat Puisi Bali Anyar Sisia Kelas X7 SMA Negeri 2 Singaraja antuk Ngawigunayang Tembang Pop Bali Bungan Sandat pailehan I miwah pailehan II.

<i>Independent Samples Test</i>										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
nama	Equal variances assumed	1,149	,287	-4,621	76	,000	-5,35897	1,15962	-7,66856	-3,04939
	Equal variances not assumed			-4,621	74,831	,000	-5,35897	1,15962	-7,66914	-3,04881

Lepitan 25 Foto Panglaksana Peplajahan

SLOKA

"Bani Mabak Jepun, Eda
Takut Kena Getahne"

Lepitan 28. Praya katur

PRAYA KATUR

Om Swastyastu,

Dahat angayu bagia aturang titiang majeng ring Ida Sang Hyang Widhi Wasa pinaka Sang sane ngardi jagat puniki, Ida maraga Sang Hyang Aji Saraswati, Bhatara Hyang Guru, miwah makasami sasuhunan sane sampun ngicen kerahayuan, karahajengan, saha ngicenin pamargi sane galang apadang ngawinang tetilikan titiang sane mamurda "Tembang Pop Bali Bungan Sandat Kaanggen Nincapang Kawagedan Nyurat Puisi Bali Anyar Sisia Kelas X 7 SMA Negeri 2 Singaraja". Skripsi puniki pituduh ngerereh gelar sarjana Pendidikan Bahasa Bali ring Program Studi Pendidikan Bahasa Bali Fakultas Bahasa dan Seni Universitas Pendidikan Ganesha.

Suksma aturang titiang majeng ring kulawarga sane tresnain titiang utamanyane majeng ring bapak titiang Putu Arka miwah ibu titiang Ketut Astini miwah kulawarga titiang sareng sami, sane satata ngicenin piteket-piteket, miwah prabea sane sampun kapticayang sajeroning ngamargiang sapolah-palih titiang dados mahasiswa. Majeng ring dewek titiang suksma sampun satata mausahamuputang skripsi punika.

Suksma aturang titiang majeng ring tuaji Ida Bagus Putra Manik Aryana, S.S., M.Si., miwah bapak Dr. I Ketut Parmarta, S.S., M.Hum. sane pinaka guru waktra titiang antuk kaledangannyane nuntun titiang ri sajeroning makarya tetilikan puniki, sane anggen jalaran titiang prasida muputang skripsi puniki. Asapunika taler majeng ring samian acharya ring Program Studi Pendidikan Bahasa Bali sane

sampun ledang nuntun miwah ngicenin widya pangweruhan anggen panuntun ring kahuripan titiang.

Suksma aturang titiang majeng ring guru pamong titiang ring SMA Negeri 2 Singaraja Bapak Putu Eka Kurniawan S.Pd.B sane sampun ngawantu titiang nglaksanayang tetilikan. Taler para sisia kelas X 7 SMA Negeri 2 Singaraja sane banget tresnasihin titiang. Majeng ring semeton titiang inggih punika, semeton Watugangga (angkatan 2019) sane satata wenten saking ngawit kantos puput ri kala seneng utawi sebet. Taler majeng ring mahasiswa HIMASABA dumogi setata ajeg tur rahayu.

Om Santih Santih Santih.

Lepitan 29. Selampah Laku

Selampah Laku

Titiang Putu Suwidnyana embas ring Banjar, Singaraja duk rahina Redite, wuku Medangsia, ketekan tanggal 7 September warsa 2001. Panilik dados pianak kaping pertama saking Putu Arka miwah Ketut Astini, saha meneng ring Desa Pegentengan, Kecamatan Banjar, Kabupaten Buleleng. Panilik ngawitin masekolah ring SD Negeri 4 Banjar duk warsa 2007. Nglanturang masekolah ring SMP Negeri 1 Banjar saha lulus duk warsa 2016. Punika taler ngalanturang masekolah SMA saha warsa 2019 panilik sampun muputang masekolah ring SMA Negeri 2 Banjar ngambil *jurusan* IPA saha nglanturang malih masekolah tur kantun ngranjing ring perguruan tinggi ngrekeh S-1 Program Studi Pendidikan Bahasa Bali, Fakultas Bahasa dan Seni, UNDIKSHA.

Lepitan 30. Semaya Swakarya

SEMAYA SWAKARYA

Malarapan rerepi puniki, titian mapiteges inggihan skripsi sane mamurda “Tembang Pop Bali Bungan Sandat Kanggen Nincapang Kawagedan Nyurat Puisi Bali Anyar Sisia Kelas X7 SMA Negeri 2 Singaraja” miwah sadagingnyane sauakti wantah pakaryan titiang padewekan taler titiang nenten mamada-mada miwah nedun sesuratan parikrama sane nenten anut ring sesana sajeroning paguron-guron. Maduluran pariwisata puniki, titiang sayaga nerima pamidanda sane katiben ring padewekan titiang yening kapungkuran sajeroning kakawian titiang puniki utawi wenten wicara sane katuju ring kasujatian kria patra saking kakawian titiang puniki.

Singaraja,

Sane makarya semaya,

Putu Suwidnyana

NIM. 1912051008